

การศึกษาความชุกของการไม่มาฝากครรภ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไม่มาฝากครรภ์ของมารดาที่คลอดบุตรในโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

THE STUDY OF PREVALENCE OF NO ANTENATAL CARE AND FACTORS ASSOCIATED WITH NO ANTENATAL CARE AMONG MOTHERS WHO DELIVERED AT HOSPITALS OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

ทัศนีย์ หล้าเนียม 5037596 NSAM/M

พย.ม. (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร, พย.ค., ปณัฏา ปรียทณ, วท.ม. (วิทยาการระบาด), วรรณ พาหุวัฒน์กร, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยายแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาความชุกของการไม่มาฝากครรภ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไม่มาฝากครรภ์ของมารดาที่คลอดบุตรในโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดจำนวนทั้งสิ้น 362 ราย ที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ สังกัดกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามทัศนคติต่อการตั้งครรภ์และการฝากครรภ์แบบสอบถามการเข้าถึงบริการสุขภาพและการฝากครรภ์และแบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย Chi-Square test และ Odds ratio ผลการวิจัยพบว่าความชุกของการไม่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีอัตราร้อยละ 9.39 และตัวแปรจำนวนบุตรมีชีวิต สถานภาพสมรส ทัศนคติต่อการตั้งครรภ์และการฝากครรภ์ ความเพียงพอของรายได้ การเข้าถึงบริการสุขภาพและการฝากครรภ์ ลิขสิทธิ์ในการเบิกค่ารักษาพยาบาล แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการไม่มาฝากครรภ์ของมารดาหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 13.237, p < 0.001$; $\chi^2 = 14.041, p = 0.002$; $\chi^2 = 15.927, p < 0.001$; $\chi^2 = 7.794, p = 0.005$; $\chi^2 = 5.998, p = 0.014$; $\chi^2 = 15.785, p < 0.001$; $\chi^2 = 15.310, p < 0.001$) ผลลัพธ์การตั้งครรภ์ พบว่า มารดาที่ไม่มาฝากครรภ์มีโอกาสคลอดก่อนกำหนดเป็น 4.88 เท่า และมีคะแนนประเมินสภาพทารกแรกเกิดนาที่ 5 น้อยกว่า 7 คะแนนเป็น 15.77 เท่า ของมารดาที่มาฝากครรภ์ (OR = 4.88, 95%CI = 2.21-10.74; OR = 15.77, 95%CI = 2.54-98.01)

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้บริหารทางด้านสาธารณสุขควรกำหนดให้มีนโยบายปฏิบัติการเชิงรุกให้บริการรับฝากครรภ์กลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการไม่มาฝากครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อให้บริการฝากครรภ์ทั่วถึงมากขึ้น

คำสำคัญ: ความชุก / การไม่มาฝากครรภ์ / ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ / มารดาหลังคลอด

THE STUDY OF PREVALENCE OF NO ANTENATAL CARE AND FACTORS ASSOCIATED WITH NO ANTENATAL CARE AMONG MOTHERS WHO DELIVERED AT HOSPITALS OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

TASSANEE LUMNIUM 5037596 NSAM/M

M.N.S. (ADVANCED MIDWIFERY)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : YAOWALAK SERISATHIEN, D.N.S., PANADDA PARIYATARIK, M.S. (EPIDEMIOLOGY), WANNA PHAHUWATANAKORN, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

The present study was cross-sectional descriptive research which aimed at investigating the lack of antenatal care and the factors associated with the lack of antenatal care among postpartum mothers at hospitals under the Bangkok Metropolitan Administration. The study sample consisted of 362 postpartum mothers who delivered at a tertiary hospital under the Bangkok Metropolitan Administration. Data were collected by means of the demographic characteristics questionnaire, the attitudes toward pregnancy and antenatal care questionnaire, the access to healthcare and antenatal care questionnaire, and the social support questionnaire. Data were analyzed using Chi-square test and odds ratio. The findings revealed that the prevalence rate of the lack of antenatal care at a tertiary hospital under the Bangkok Metropolitan Administration was 9.39%. In addition, the number of living children, marital status, attitudes toward pregnancy and antenatal care, sufficiency of income, access to healthcare and antenatal care, medical reimbursements, and social support were associated with the lack of antenatal care among postpartum mothers with statistical significance ($\chi^2 = 13.237$, $p < 0.001$; $\chi^2 = 14.041$, $p = 0.002$; $\chi^2 = 15.927$, $p < 0.001$; $\chi^2 = 7.794$, $p = 0.005$; $\chi^2 = 5.998$, $p = 0.014$; $\chi^2 = 15.785$, $p < 0.001$; and $\chi^2 = 15.310$, $p < 0.001$, respectively). In regards to the pregnancy outcomes, it was found that mothers who lacked antenatal care had 4.88 times higher chances to have premature delivery and 15.77 times higher chances to have APGAR scores of their newborn infants. Five minutes after birth these scores were seven points lower than when compared to postpartum mothers who had antenatal care (OR = 4.88, 95% CI = 2.21-10.74 and OR = 15.77, 95% CI = 2.54-98.01, respectively).

Based on the findings of this study, it is recommended that public health administrators should devise a proactive policy to offer antenatal care among pregnant women with high risks from the lack of antenatal care who are living in the areas under their responsibility to ensure better access to antenatal care.

KEY WORDS: PREVALENCE/ LACK OF ANTENATAL CARE/ ASSOCIATED FACTORS/ POSTPARTUM MOTHERS

152 pages